

[https://doi.org/10.31891/2308-4081/2024-14\(2\)-4](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2024-14(2)-4)

Кандидатка педагогічних наук, доцентка, **ОЛЕСЯ САДОВЕЦЬ**
Хмельницький національний університет
E-mail: sadovetso@khmnu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8603-8952>

Докторка педагогічних наук, професорка, **НАТАЛЯ БІДЮК**
Хмельницький національний університет, Україна
E-mail: biduknm@khmnu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6607-8228>

Доктор педагогічних наук, професор, **ВІТАЛІЙ ТРЕТЬКО**
Хмельницький національний університет
E-mail: tretko@khmnu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3608-1378>

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІЙНОГО АКАДЕМІЧНО-НАУКОВОГО ПАРТНЕРСТВА УКРАЇНИ ТА КИТАЮ

АНОТАЦІЯ

У статті окреслено поняття академічно-наукового партнерства у системі вищої освіти та з'ясовано, що університети є осередками його розвитку в умовах інтернаціоналізації та глобалізації освіти. Визначено основні форми інституційного академічно-наукового партнерства України й Китаю. З'ясовано, що важливу роль при цьому відіграють Інститути Конфуція.

Обґрунтовано, що відкрита та конкурентна система міжнародного наукового співробітництва та програм академічного обміну між Україною і Китаєм надає вітчизняним університетам можливості повною мірою використовувати наукові й освітні ресурси як власної країни, так і країни-партнерки; організовувати спільну науково-дослідницьку діяльність вітчизняних та іноземних наукових-педагогічних кадрів; формувати національну стратегію розвитку наукового партнерства в освіті.

Визначено аспекти сучасних наукових та освітніх досліджень, які зумовлюють необхідність їх виконання саме у рамках міжнародної співпраці. Наголошено на важливості ініціативи «Один пояс, один шлях» для розвитку партнерства в галузі освіти, спрямованого на використання інноваційних освітніх ресурсів, та його розширення шляхом проведення спільних наукових досліджень, наукового консультування, освітніх форумів, прийому делегацій, стажування вчених, програм академічного обміну, участі в конференціях, створення спільних проєктів, науково-дослідних і освітніх центрів тощо. Визначено українські університети, які мають найкращі здобутки у налагодженні академічної та наукової співпраці з Китаєм.

Окреслено стратегічні напрями розвитку інституційного академічно-наукового партнерства України та Китаю, що включають: розширення потенціалу і можливостей для співпраці; використання послуг посередницьких організацій; застосування мережових інформаційних технологій для створення ефективної платформи інтернаціоналізації університетів; залучення освітніх партнерів з-за

кордону, проведення спільного навчання; підготовка викладацького та керівного складу вітчизняних університетів до реалізації програм інтернаціоналізації; посилення конкурентоспроможності освітніх програм і послуг вітчизняних ЗВО на міжнародній арені; зміцнення культурних відносин між країнами та формування відчуття національної ідентичності; постійне оновлення змісту міжнародних програм обмінів; спільне використання освітніх ресурсів.

Ключові слова: академічно-наукове партнерство, міжнародна співпраця, університети, Китай, програми академічного обміну, наукові дослідження, стажування, інтернаціоналізація освіти.

STRATEGIES FOR DEVELOPING ACADEMIC AND SCIENTIFIC PARTNERSHIP BETWEEN UNIVERSITIES OF UKRAINE AND CHINA

ABSTRACT

The article defines the concept of academic and scientific partnership in higher education and shows that universities are the centers of its development in the context of internationalization and globalization of education. The main forms of academic and scientific partnership between universities of Ukraine and China are identified. It is found that Confucius Institutes play an important role in its promotion.

It is substantiated that an open and competitive system of international scientific cooperation and academic exchange programs between Ukraine and China provides domestic universities with the opportunity to fully utilize the scientific and educational resources of their own country as well as of the partner country; organize joint research activities of domestic and foreign scientific and pedagogical personnel; develop a national strategy for the scientific cooperation in education.

Aspects of modern scientific and educational research that necessitate its implementation within the framework of international partnerships are identified. The importance of the "One Belt, One Road" initiative for international partnership in education aimed at implementing innovative educational resources and its expansion through joint research, scientific consulting, educational forums, accepting delegations, organizing internships, academic exchange programs, participation in conferences, creating joint projects, research and educational centers, etc. is emphasized. Ukrainian universities with the best achievements in establishing academic and scientific partnerships with China are identified.

Strategies for developing academic and scientific partnership between universities of Ukraine and China are outlined. They presuppose expanding the potential and opportunities for cooperation; using the services of intermediary organizations; using network information technologies to create an effective platform for the internationalization of universities; attracting educational partners from abroad, conducting joint training; preparing teaching and management staff of domestic universities to implement internationalization programs; strengthening the competitiveness of educational programs and services of domestic higher education institutions in the international arena; strengthening cultural relations between the countries and developing their national identity; forming a new image of the Chinese in the Ukrainian educational space; constantly updating the content of international exchange programs; sharing educational resources.

Keywords: *academic and scientific partnership, international cooperation, universities, China, academic exchange programs, scientific research, internships, internationalization of education.*

ВСТУП

Початок ХХІ століття характеризується модернізацією освіти і науки, що є необхідним для розвитку і прогресу країни. При цьому все більшого значення набуває міжнародна співпраця та партнерство, орієнтовані на глобалізацію освіти. Освітня політика України, зокрема у сфері вищої освіти, зосереджена на визначені стратегічних напрямів розвитку міжнародного академічно-наукового партнерства. Організація участі викладачів і студентів у міжнародних програмах академічного обміну та інші форми наукової співпраці між країнами є звичною практикою для університетів, які прагнуть покращити стандарти та показники своєї діяльності. За останнє десятиліття значно поживилася така співпраця України з Китаєм. Незважаючи на те, що ці дві країни мають значні відмінності в географії, історії, культурі та економіці, з прискоренням процесу глобалізації та поглибленим просуванням ініціативи «Один пояс, один шлях», зв'язки між двома країнами стають дедалі тіснішими, особливо у сфері вищої освіти.

Водночас, незважаючи на прогрес, досягнутий у співпраці систем вищої освіти України та Китаю, залишається низка викликів та недоліків. Відтак актуалізується питання дослідження сучасного стану академічно-наукового партнерства українських та китайських ЗВО, виявлення проблем та обґрунтування стратегій його розвитку.

МЕТА СТАТТІ

Мета дослідження – окреслити основні стратегії розвитку інституційного академічно-наукового партнерства у закладах вищої освіти України та Китаю.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Окремі аспекти проблеми розвитку академічного та наукового партнерства між університетами різних країн представлені у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Так, питання глобалізації вищої освіти і міжнародної співпраці університетів висвітлено у працях таких науковців, як: А. Абрамов, М. Ажажа, Н. Бідюк, А. Боговіз, А. Вербицька, М. Захаров, А. Остенда, Н. Пазюра, Ю. Семенець, М. Adamoli, P. Altbach, S. Corsi, F. Feranita, Y. Ge, M. Hughes, J. Jiang, J. Knight, H. Lui, A. Macaуда, A. Wilson, M. Yi та інші.

Програми академічної мобільності, стажування та різні форми наукової співпраці між українськими та зарубіжними ЗВО досліджували українські та зарубіжні вчені А. Козін, Т. Кондратюк, Н. Пазюра, А. Пічугін, P. Angervall, B. Hammarfelt, H. Shauner та інші.

Українсько-китайське партнерство у галузі вищої освіти висвітлено у працях таких науковців, як: І. Гладуш, Н. Добровольська, О. Дроботюк, В. Кіктенко, К. Кравченко, Н. Мукан, О. Попова, Л. Сорока, K. Gan, B. Ma, Z. Mengyao, Y. Wang, G. Xiyu, Z. Yu, Y. Zhang та інші.

Крім того, матеріалами дослідження стали установчі документи та угоди стосовно українсько-китайського партнерства у сфері вищої освіти на офіційних сайтах українських та китайських університетів, а також посольства України в Китаї.

Дослідження було проведене з використанням таких методів: дедуктивний та індуктивний, аналітичний, описовий, порівняльний, а також метод крос-культурного аналізу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Міжнародне академічно-наукове партнерство у рамках вищої освіти – це широке поняття, що охоплює транскордонні, крос-культурні програми обміну та

співпраці між викладачами та студентами, визнання і еквівалентність ступенів, візити науковців, проведення спільних досліджень, організацію міжнародних наукових конференцій, забезпечення міжнародної взаємодоповнюваності освітніх ресурсів, консультування тощо (Vogoviz et al., 2019). Університети, по суті, є освітніми установами, які забезпечують таке партнерство та різні форми його реалізації для розвитку інтернаціоналізації освіти. Практично всі великі ЗВО України станом на цей час розробили власні стратегії інтернаціоналізації, у яких визначили напрями діяльності та форми академічно-наукового партнерства на рівні кафедр, факультетів, навчально-наукових інститутів, адміністративних та інших структурних підрозділів та топ-менеджменту (Хмельницький національний університет, 2022).

У сучасному освітньому просторі академічно-наукове партнерство України та Китаю в основному реалізується такими шляхами:

1. Прийняття іноземних студентів на навчання та академічні програми обміну.
2. Організації міжнародних наукових конференцій для викладачів або стажування за кордоном з метою професійного розвитку.
3. Розробки спільних освітніх програм з іноземними університетами.
4. Проектної співпраці з міжнародними організаціями.
5. Міжнародних програм обмінів серед науково-педагогічних працівників ЗВО.
6. Взаємних візитів, зустрічей делегацій, лекцій викладачів з-за кордону, а також співпраці на базі осередків Інституту Конфуція (Danke, 2022).

Інститути Конфуція – це система науково-навчальних закладів, яка здійснює популяризацію китайської мови та культури. На сьогоднішній час у світі працює понад пів тисячі відділень Інституту Конфуція. Головними їх завданнями є:

- організація курсів китайської мови та культури;
- проведення наукових конференцій;
- популяризація мови та культури Китаю через різноманітні конкурси та публічні заходи;
- проведення кваліфікаційного тесту з китайської мови (HSK);
- підготовка та видання навчальної літератури з вивчення китайської мови;
- студентські та викладацькі стажування в Китаї, консультування з питань освіти (Чирва, 2017).

Осередки Інституту Конфуція активно діють в Україні – наразі їх є 6 (при Київському національному лінгвістичному університеті, Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка, Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, Південноукраїнському національному педагогічному університеті імені Костянтина Ушинського, Вінницькому національному технічному університеті).

З метою розвитку академічно-наукового партнерства між Україною і Китаєм, цими осередками подаються заявки на участь українських викладачів у програмах академічного обміну, а також на короткострокові програми культурного обміну з дружніми університетами Китаю, проводяться мовні тренінги для покращення комунікативних навичок викладачів.

Університети також заохочують і субсидують активних і успішних викладачів для здобуття наукових ступенів за кордоном і відправляють деяких з них у відомі університети Китаю на короткострокове професійне навчання або семінари, і в той же час активно приймають викладачів з-за кордону, щоб підвищити рівень інтернаціоналізації викладацького складу (Kravchenko et al., 2020).

У 2015 році Китай і Україна підписали угоду про співпрацю в рамках ініціативи «Один пояс, один шлях», заклавши міцний фундамент для розвитку інституційного академічно-наукового партнерства між двома країнами (Gan, 2021). В рамках ініціативи було розширено міжнародну співпрацю між студентами/викладачами/науковцями Китаю та України шляхом організації академічних та наукових обмінів у різних галузях знань, академічних та наукових форумів, міжнародних конференцій, друку навчальних та наукових праць, спільного керівництва кандидатськими та докторськими дисертаціями (Mukan & Wang, 2023; Thompson, 2019). Згідно з даними, у 2018 році 3090 українських студентів приїхали до Китаю на навчання, що є 6-м показником у Європі.

Інтернаціоналізація наукового партнерства та реалізація взаємних програм обміну між університетами сприяє ефективному використанню наукових ресурсів, покращує середовище та якість наукових досліджень, а також сприяє розвитку видатних наукових талантів в університетах-партнерах. Уряди та наукові кола України і Китаю досягли одноголосного консенсусу щодо важливості міжнародного наукового партнерства та програм обміну (Porova, 2020). Відкрита та конкурентна система інституційного академічно-наукового партнерства надає університетам можливості:

- повною мірою використовувати науково-технічні освітні ресурси країни;
- ефективно залучати наукові і освітні ресурси країн-партнерів;
- організувати власну науково-дослідницьку діяльність за масштабами та рівнем міжнародної освіти з метою підвищення якості та ефективності вітчизняних наукових досліджень;

- формулювати відповідну політику щодо включення наукової співпраці між університетами різних країн до національної стратегії розвитку наукової співпраці в освіті (Paziura & Bidiuk, 2020).

Розвиток міжнародного інституційного академічно-наукового партнерства має здійснюватися ефективно з метою постійного зміцнення національного науково-дослідницького потенціалу та сприяння загальному скоординованому розвитку науки та техніки, економіки та суспільства в країні. Це ключові питання, які мають бути розглянуті країнами при формуванні політики міжнародного наукового співробітництва. Що стосується країн, які розвиваються, через невисокий рівень їхнього соціального та економічного розвитку існує багато перешкод для розвитку академічно-наукового партнерства, адже ресурси для нього неминуче обмежені тим, що може виділити країна (Ma & Soroka, 2020). Водночас, при міжнародній співпраці з'являється можливість оптимального розподілу ресурсів та використання переваг країн-партнерів. Це ключовий момент у нинішній освітній співпраці між українськими та китайськими університетами. Спільні наукові дослідження не лише передбачають спільне використання фінансових та інтелектуальних ресурсів, а й відкритість та координацію освітніх систем двох країн (Хіу, 2023).

Важливо враховувати певні аспекти сучасних наукових та освітніх досліджень, які зумовлюють необхідність їх виконання саме у рамках міжнародного партнерства:

1. Наукова співпраця в епоху глобалізації часто виходить за рамки однієї чи навіть двох країн і носить регіональний або глобальний характер. Наприклад, співпраця у галузі навколишнього середовища, екології, медицини, ядерної безпеки, захисту ресурсів, управління міжнародними комунікаціями тощо – все це широкомасштабні проблеми міжнародного рівня, які не можуть бути вирішені

жодною окремою країною, а лише шляхом наукового партнерства між університетами різних країн, а також експертами та вченими у відповідних галузях шляхом довгострокової двосторонньої співпраці та досліджень (Zha et al., 2019).

2. Широкомасштабні спільні наукові й освітні дослідження вимагають дороговартісного обладнання та інформаційних технологій. Це зумовлює необхідність посилення міжнародного партнерства між країнами, спільного розподілу витрат на наукові дослідження, обміну результатами наукових досліджень. Україна та Китай формулюють стратегії та плани розвитку академічно-наукового партнерства, роблять все можливе, щоб повною мірою використовувати переваги співпраці у межах міжнародних наукових програм і проєктів.

3. Взаємодоповнюваність та кооперація наукових кадрів і освітніх талантів у процесі наукового співробітництва між країнами. Основним джерелом таких кадрів і талантів є університети, а зміцнення співпраці між ними може зменшити незбалансованість розподілу людських наукових ресурсів кожної країни. Розвиток науки і освіти неминуче виходить за рамки національних кордонів і вимагає співпраці. Жодна країна не може очолювати всі наукові відкриття і дослідження (Zhao, 2022). Лише шляхом розвитку інституційного академічно-наукового партнерства країни можуть вчитися одна в одній, доповнювати одна одну та постійно розвиватися й вдосконалюватися.

4. Поглиблення тенденції до поєднання різних галузей науки для спільних проєктів, тобто їх міждисциплінарність, вимагає залучення більшої кількості фахівців з різних дисциплін, і значною перевагою є поєднання в одній команді фахівців з різних країн.

Коли країни формують стратегії розвитку для міжнародного академічно-наукового партнерства, вони зосереджуються на досягненні власних цілей науково-технологічного, економічного та соціального розвитку, щоб покращити свою національну потужність і підвищити свою економічну конкурентоспроможність. Для країн, що розвиваються, основною метою міжнародного академічно-наукового партнерства між університетами є підвищення власного наукового й освітнього рівня та сприяння швидкому економічному зростанню з метою скорочення розриву з розвиненими країнами.

Варто зазначити, що показники та позиція українських університетів у рейтингу World University Rankings, де відображаються загальні показники вищої освіти в країні з точки зору якості викладання, наукового потенціалу та інтернаціоналізації, знаходяться в середньому та нижньому діапазоні шкали порівняно з іншими університетами по всьому світу, але вони покращуються з кожним роком, особливо з точки зору дослідницької співпраці та міжнародних обмінів. Серед найбільш впливових українських університетів варто відзначити Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (у галузі фізики та астрономії, біотехнології та біонаук), національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (в галузі техніки та технологій, аерокосмічної техніки), національний університет «Львівська політехніка» (у сферах архітектури та містобудування, хімічної інженерії та матеріалознавства), Національну академію наук України (у сферах фізики, математики, механіки, матеріалознавства, наноматеріалів і нанотехнологій, інформаційних технологій, хімії та біохімії, молекулярної біології, геноміки та наук про Землю) та ін. Загалом передові напрями наукової діяльності цих університетів демонструють міжнародну конкурентоспроможність української

вищої освіти в окремих предметних галузях. Завдяки співпраці з міжнародно визнаними закладами вищої освіти ці університети постійно вдосконалюють свої наукові дослідження та якість освіти, забезпечуючи широку платформу для розвитку потенціалу студентів та дослідників (Kyiv National Linguistic University, 2024; Embassy of Ukraine in China, 2021; K.D.Ushynskyi South Ukrainian Pedagogical University, 2024).

Загалом, на сучасному етапі партнерська співпраця між університетами Китаю та України здійснюється у різних стратегічних напрямках, представлених у таблиці 1.

Таблиця 1

**Стратегічні напрями розвитку та інтенсифікації
інституційного академічно-наукового партнерства України та Китаю**

Стратегічний напрям	Ключові аспекти реалізації
Інституціоналізація партнерства	Розширення угод між університетами. Створення спільних дослідницьких центрів. Запровадження механізмів фінансування
Створення та розвиток спільних освітніх програм	Подвійні дипломи та програми обміну. Академічна мобільність. Розробка онлайн-курсів і дистанційного навчання
Співпраця у сфері досліджень і розвитку	Інтеграція наукових спільнот. Спільні дослідницькі проекти. Обмін науковими ресурсами
Культурно-освітнє зближення	Вивчення мов і культур. Підтримка інститутів Конфуція та українських культурних центрів. Спільні проекти в гуманітарній сфері
Інтеграція у глобальні ініціативи	Участь у міжнародних програмах («Еразмус+» тощо). Синхронізація освітніх програм із міжнародними стандартами
Економічна співпраця та технологічний трансфер	Підтримка освітніх стартапів. Трансфер технологій. Інвестиції в науково-дослідні центри
Моніторинг і оцінка результатів співпраці	Розробка системи оцінювання ефективності. Гнучке управління і коригування напрямів співпраці

Починаючи з XXI століття, за ініціативою «Один пояс, один шлях», яку реалізує Китай, основною метою інституційного академічно-наукового партнерства України та Китаю є впровадження інноваційних освітніх технологій в освітній процес ЗВО та розширення простору для наукової співпраці шляхом проведення спільних наукових досліджень, обміну інформацією, проведення наукових форумів, прийому делегацій, стажування вчених, участі в конференціях, створення спільних підприємств, лабораторій та науково-дослідних і виробничих центрів тощо. Розвиваючи та зміцнюючи міжнародні науково-технічні обміни, постійно вдосконалюються основи наукового партнерства, що забезпечує довгострокові гарантії успішної обмінної діяльності. Угоди, підписані Національною академією наук України (2024 р.) з Китайською академією наук (2024 р.), Китайською академією суспільних наук (2024 р.), Національним фондом природничих наук Китаю (2024 р.), Пекінською муніципальною асоціацією науки і технологій (2024) є основою співпраці між Україною та Китаєм.

Поступово створено договірно-правову базу для реалізації плідної співпраці між НАН України та університетами й науковими установами різних провінцій Китаю. Водночас було започатковано низку спільних проєктів між Національною академією наук України та освітніми закладами Китаю. Сьогодні наукове партнерство між Україною та Китаєм виходить за рамки короткострокових та середньомасштабних проєктів, а наступним кроком є реалізація співпраці за масштабними довгостроковими проєктами. На їх основі можна розпочати виробництво високотехнологічної продукції, а Національна академія наук України розробила 60 комерційних проєктів, запропонованих Китаю, і результати цієї співпраці є красномовними – китайські університети та підприємства все більше цікавляться українськими технологіями і винаходами. Китай високо оцінює високотехнологічний рівень України та підтверджує, що двостороннє партнерство в багатьох галузях освіти, науки, техніки та промисловості буде плідним. Загалом науково-технічна співпраця між такими установами, як Національна академія наук України та китайськими університетами й Академією наук, значно зросла за останні роки. Сьогодні близько 70 % освітніх закладів України мають наукових, технічних і комерційних партнерів у Китаї (Zhang, 2022).

Однією із стратегій розвитку вищої освіти як в Китаї, так і в Україні, є забезпечення відкритості вищої освіти для зовнішнього світу. Україна та Китай рішуче виступають за практичне впровадження передового науково-технічного та управлінського досвіду двох країн, а також прагнуть створити сприятливі умови для програм обміну та співпраці між двома країнами на відкритих умовах. У міжнародному освітньому співробітництві Україна виступила з ініціативою побудови платформи для інституційного академічно-наукового партнерства, бере участь у міжнародних проєктах і вивчає зарубіжний досвід викладання та дослідження шляхом участі у міжнародних конференціях і семінарах (Zhao, 2022). При цьому, варто наголосити на рівноправному та спільному обміні результатами співпраці. Науковці виокремлюють три особливості розвитку інституційного академічно-наукового партнерства України і Китаю:

- універсальність, тобто здатність бути визнаними та прийнятими іншими країнами;
- рівність, тобто можливість спілкуватися з іноземними державами на рівних;
- відкритість для зовнішнього світу (Bie & Yi, 2024).

Інституційне академічно-наукове партнерство України та Китаю має міцну правову базу та різноманітні форми реалізації, проте подальша його оптимізація потребує впровадження таких стратегій розвитку:

1. Розширення потенціалу і можливостей для співпраці. З моменту встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китаєм рівень академічно-наукового партнерства зростає, але в цілому поточна співпраця все ще знаходиться на середньому рівні, і існує потреба зміцнювати її та створювати сприятливе середовище для подальшого розвитку. Освітні системи та ресурси України й Китаю мають потенціал для взаємодоповнення. Тому академічно-наукове партнерство українських й китайських університетів мають створити довгостроковий, стабільний та ефективний механізм співпраці, розширити взаємовигоду та взаємодоповнюваність такої співпраці, використати потенціал майбутнього розвитку освіти. У рамках існуючої співпраці важливо знайти найбільш ефективні та взаємовигідні форми її організації, постійно розширювати шляхи співпраці та покращувати її якість (Wang, 2024; Пазюра, 2024).

2. Використання послуг посередницьких організацій, які можуть спростити процедуру підбору та подання заявок на потрібні програми обміну чи стажування. Діяльність посередницьких організацій, які сприяють реалізації проєктів наукової співпраці та академічного обміну, є загальною міжнародною практикою. Нині це незамінний стратегічний інструмент академічно-наукового партнерства в рамках вищої освіти України та Китаю. Звісно, у впливових університетів є достатньо каналів інформації, зв'язків та ресурсів для того, щоб співпраця здійснювалася швидко та безпосередньо без залучення організацій-посередників. Проте в обох країнах все ще існує велика кількість малих і середніх коледжів і університетів, потужність і інформаційні канали яких значно слабші, і їм потрібні посередницькі організації для залучення їх до програм співпраці та обміну. Такі організації можуть допомогти знайти потенційних партнерів і програми, а також підвищити взаємну довіру між закладами, які співпрацюють (Li et al., 2023).

3. Застосування мережевих інформаційних технологій для створення ефективної платформи для університетів з метою їх участі на міжнародній освітній арені. З прискоренням процесу розвитку мережевої освіти в межах університетів, між ними та між різними країнами й регіонами, ЗВО багатьох країн пропонують віртуальні курси для отримання вченого ступеню, проводять дистанційну освіту та онлайн конференції, а також спільне віртуальне навчання між університетами різних країн та створюють віртуальні університети, що розширює простір для навчання та сприяє інтернаціоналізації освіти (Mengyao, 2023).

4. Залучення освітніх партнерів з-за кордону, проведення спільного навчання. Щоб прискорити темпи інтернаціоналізації, багато місцевих університетів почали запрошувати іноземних викладачів і проводити спільне навчання з іноземними університетами та брати участь у міжнародних програмах обміну та співпраці. Однак для університетів все ще є важкою проблемою знайти, залучити і зацікавити таких партнерів у зв'язку з обмеженим фінансуванням, відсутністю налагоджених зв'язків з зарубіжними закладами, або недостатнім престижем самих університетів на міжнародній арені (Navran & Shayner, 2023). Така ситуація, звісно, потребує вирішення.

5. Відсутність або нестача викладацького складу та керівних кадрів вітчизняних університетів, які готові працювати у напрямі інтернаціоналізації та налагодження академічно-наукового партнерства. Специфіка міжнародної співпраці часто передбачає роботу кількох відділів ЗВО, що вимагає зусиль усього закладу для координації роботи, а для цього персонал має бути вмотивований і зацікавлений. На даний момент переважно діяльність відділів міжнародних зв'язків при вітчизняних ЗВО носить формальний характер, їхні працівники часто не мають відповідної професійної підготовки і кваліфікації для такої діяльності. Що стосується науково-педагогічного персоналу, вони зазвичай не мають чіткого уявлення про таку співпрацю, її цілі та завдання, не мають підтримки з боку керівництва, яке часто нездатне своєчасно виявляти та вирішувати проблеми, пов'язані з міжнародною співпрацею (Ge, 2022). Звісно, наразі ситуація покращується, і в багатьох закладах міжнародні відділи разом з адміністрацією та науково-педагогічними кадрами працюють задля налагодження академічно-наукового партнерства університетів.

6. Посилення конкурентоспроможності освітніх програм і послуг вітчизняних ЗВО завдяки інтернаціоналізації. Загальновідомо, що наразі в Україні має місце висока конкуренція серед вітчизняних університетів у змаганні за студентів. Підвищення своєї конкурентоспроможності шляхом міжнародної діяльності стає для

них єдиним способом залучити у свої ряди більше студентів, які бачать для себе можливість участі у міжнародних програмах обміну, навчання за кордоном і навіть перспективу працевлаштування за кордоном завдяки міжнародним зв'язкам обраного університету (Gan, 2021; Wang, 2024).

7. Зміцнення культурних відносин між країнами, формування відчуття національної ідентичності. Не лише наукова й академічна співпраця, але й культурна є надзвичайно важливою у відносинах між країнами. З українського боку, міжнародна співпраця з Китаєм не може бути відокремлена від Інституту Конфуція як сполучної ланки між двома країнами. Саме тому варто максимально використовувати платформу Інституту Конфуція для налагодження культурної співпраці. Інститути Конфуція є не лише закладами мовної підготовки, а й платформами для обміну між культурами. Після багатьох років діяльності осередки Інституту Конфуція в Україні забезпечують якісне викладання китайської мови та просування культури. Вони стали містком для зміцнення дружби між українським та китайським народами. Більшість українців сподіваються вивчати китайську мову в Інституті Конфуція, знайти більше китайських друзів і дізнатися про китайську культуру. Наразі інститут Конфуція використовує нові медіаплатформи для поширення інформації та комунікації, що полегшує доступ українців до їх ресурсів (Сукач, 2021).

8. Підвищення іміджу громадян Китаю в Україні. Найбільш негативні образи Китаю в свідомості громадян України пов'язані з екологічними проблемами та закритістю країни. Українці дуже прагнуть дізнатися про сучасний всеосяжний і справжній Китай, але їхнє уявлення здебільшого базується на власному суб'єктивному сприйнятті країни. Тому в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій потрібно зміцнити співпрацю між китайськими та українськими ЗМІ для якісного висвітлення перевіреної інформації і налаштування продуктивної комунікації між народами (Wang, 2024).

9. Спільна розробка університетами обох країн міжнародних програм обміну з урахуванням сучасних освітніх тенденцій та інтересів студентів/викладачів/науковців, а також постійне оновлення змісту міжнародних програм обмінів, спільне використання освітніх ресурсів (Shkola & Omelianenko, 2020). Адміністрація університетів має формулювати більш чіткі цілі та методи навчання за програмами обміну, збільшувати кількість учасників програм, створювати своєрідну торгову марку для освітньої співпраці та підвищувати міжнародну репутацію закладів вищої освіти.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Підсумовуючи, можна стверджувати, що інституційне академічно-наукове партнерство безпосередньо впливає на темпи розвитку інтернаціоналізації вищої освіти і є одним із показників реалізації університетами стратегії глобалізації та інтернаціоналізації вищої освіти. Дедалі тісніша співпраця між Україною та Китаєм є основним засобом збільшення університетами своєї освітньої потужності. Академічно-наукове партнерство цих країн дає змогу виховувати і розвивати наукові таланти високого рівня з міжнародним баченням, мисленням і конкурентоспроможністю. Воно також сприяє реформуванню та впровадженню інновацій в освітню систему країни та підвищує її міжнародну репутацію.

Інституційне академічно-наукове партнерство має за кінцеву мету вдосконалення системи вищої освіти загалом та розвиток наукових й освітніх талантів. Крім того, різні форми реалізації такого партнерства збагачують університетське життя студентів і допомагають їм розширити кругозір, адже різні університети мають

свої особливості навчання та освітню філософію, а країни, в яких вони розташовані, мають свою особливу культуру. Програми обміну дають змогу студентам/викладачам/науковцям порівняти методи викладання, налагодити контакти з місцевими студентами та педагогами, зрозуміти освітню філософію Китаю та практикувати свої мовні навички, міжособистісне спілкування та адаптуватися до навколишнього середовища.

Сучасне академічно-наукове партнерство між китайськими та українськими університетами посилюється шляхом створення нових і розвитку існуючих осередків Інституту Конфуція, а міжнародні програми академічного обміну сприяють вихованню високоякісного викладацького складу, мовній підготовці, співпраці з першокласними університетами, створенню спеціальних фондів для підвищення якості освіти. Водночас, варто чітко окреслити цілі міжнародних обмінів та співпраці, зробити простим і зрозумілим процес їх реалізації. З розвитком інституційного академічно-наукового партнерства у сфері вищої освіти раціоналізація розподілу ресурсів вищої освіти є важливим питанням у розвитку міжнародних програм обміну і співпраці між закладами вищої освіти.

Партнерство між Україною та Китаєм у сфері академічної та наукової діяльності є перспективним вектором міжнародного співробітництва. Реалізація окреслених стратегічних напрямів його розвитку сприятиме не лише підвищенню конкурентоздатності обох країн у глобальному освітньо-науковому просторі, а й розвитку їх економічного та соціального потенціалу.

З одного боку, об'єктивна необхідність міжнародного інституційного академічно-наукового партнерства визначається тенденціями розвитку сучасного суспільства, науковим і інформаційним прогресом, розвитком освітньої системи, процесами інтернаціоналізації та глобалізації, але з іншого боку, така співпраця обмежена фінансовими та адміністративними ресурсами України, що потребує першочергового вирішення.

Перспективами подальших розвідок вважаємо більш детальне вивчення можливостей налагодження українсько-китайського академічного та наукового партнерства в межах осередків інституту Конфуція.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bie, D., & Yi, M. (2024). Higher education popularization: criteria, process and pathways. In *The Frontier of Education Reform and Development in China: Articles from Educational Research (2021–2022)*. (pp. 341–372). Singapore: Springer Nature Singapore.
2. Bogoviz, A. V., Shvakov, E. E., Tretyakova, O. G., Zakharov, M. Y., & Abramov, A. N. (2019). Globalization of education in the conditions of formation of the global knowledge economy: Regularities and tendencies. In *Growth poles of the global economy: Emergence, changes and future perspectives*. (pp. 993–1000). Cham: Springer International Publishing.
3. Danko, Y. (2022). Peculiarities of modeling Ukrainian-Chinese cooperation in the field of education. *Менеджмент*, 1(35), 117–131.
4. Embassy of Ukraine in China. (2021). *Ukraine-China Education Cooperation*. <https://china.mfa.gov.ua/zh/partnership/cooperation-in-education>
5. Gan, K. (2021). Ukrainian-Chinese Relations in the framework of Belt and Road Initiative: perspectives, problems, and cultures interactions. *Ukrainian Policymaker*, 8(8), 36–40.

6. Ge, Y. (2022). Internationalisation of higher education: new players in a changing scene. *Educational Research and Evaluation*, 27(3–4), 229–238.
7. Havran, M. I., & Shayner, H. I. (2023). International academic mobility of students in a globalized society: challenges and perspectives. *Вісник науки та освіти 11* (17). <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/7796>
8. K. D. Ushynskiy South Ukrainian National Pedagogical. (2024). *International cooperation*. <https://pdu.edu.ua/en/home-eng/international-cooperation>
9. Kravchenko, K. O., Yu, Z., Dobrovolska, N. V., & Scryl, I. A. (2020). Ukraine-China strategic partnership: current situation, problems and prospects. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Геологія. Георгафія. Екологія»*, 53, 104–118.
10. Kyiv National Linguistic University. (2024). *International relations*. <https://knlu.edu.ua/en/international-relations/international-cooperation.html#>
11. Li, Y. J., Cheung, C. M., Shen, X. L., & Lee, M. K. (2023). Promoting collaborative learning in virtual worlds: the power of “we”. *Information Technology & People*, 36 (6), 2563–2586.
12. Ma, B., & Soroka, L. (2020). The Cooperation between China and Ukraine in Space Exploration: Genesis and Development. *Advanced Space Law*, 5, 58–70.
13. Mengyao, Z. (2023). *International cooperation between China and Ukraine in the field of high technologies*. [Bachelor's dissertation]. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/61105>
14. Mukan, N., & Wang, Y. (2023). Cooperation and academic exchanges between Ukrainian and Chinese universities. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8–9, 146–155.
15. Paziura, N., & Bidyuk, N. (2020). English training in Asian countries aimed at internationalization of higher education. *Comparative Professional Pedagogy*, 10(1), 12–19.
16. Popova, O. V. (2022). Ukraine-China: scientific vectors of academic cooperation. *Modern vectors of science and education development in China and Ukraine*, 8, 14–15.
17. Shkola, V. Y., & Omelianenko, V. A. (2020). Scientific and technical cooperation between Ukraine and China in the context of globalization: synergy of intellectual capital. *Причорноморські економічні студії*, 59(1), 36–40.
18. Thompson, M. (2019). The belt and road initiative: opportunities and challenges. *Macau Ricci Institute Journal*, 4, 15–28.
19. Wang, Y. (2024). *The development of cooperation and academic exchanges between Ukrainian and Chinese universities (the beginning of the 21st century)* [Doctor of Philosophy Thesis]. Ministry of Education and Science of Ukraine. Lviv Polytechnic National University.
20. Xiyu, G. (2023). *International scientific and technical cooperation between China and Ukraine* [Bachelor's dissertation]. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/61102>
21. Zha, Q., Wu, H., & Hayhoe, R. (2019). Why Chinese universities embrace internationalization: An exploration with two case studies. *Higher Education*, 78, 669–686.
22. Zhang, Y. C. (2022). “一帶一路”倡议下中国与乌克兰的贸易探究 [A study on trade between China and Ukraine under the Belt and Road Initiative]. *中国商论 [China Business Review]*, 22(05), 74–77.
23. Zhao, W. (2022). 乌克兰开展国际教育合作的路径及特点 [The path and characteristics of Ukraine's international education cooperation]. *大学 [University]*, 22(11), 115–119.

24. Пазюра, Н. (2024). Організація академічної мобільності студентів у закладі вищої освіти в КНР. *Академічні візії*, 32, 1–7.

25. Сукач, М. (2021). Грантові наукові програми Китаю. *Mining, constructional, road and melioration machines*, 97, 68–71.

26. Хмельницький національний університет (2022). *Стратегія інтернаціоналізації Хмельницького національного університету на 2022-2025 рр.* <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/ustanovchi/stratehiia-Internatsionalizatsii-2022-2025.pdf>

27. Чирва, А. (2017). Інтернаціоналізація вищої освіти в Китайському контексті. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2(66), 316–337.